

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 26. března 2023
č. j. MSP-52/2023-ODKA-ORG/4

MSP-52/2023-ODKA-ORG/4

0100204004528771

Vážená paní poslankyně,

prostřednictvím předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. Markéty Pekarové Adamové mi byla doručena Vaše písemná interpelace ze dne 28.02.2023, č. j. PS2023/003857, ev. č. 210, ve věci: „*Zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)*“.

V rámci Vašeho ústavně garantovaného práva na interpelace podle čl. 53 odst. 1 Ústavy České republiky, mne interpelujete ve výše uvedené věci, kdy uvádíte konkrétně, že:

„...v oddíle pátém § 16 až 18 Zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) je upraveno právo státu na regresní náhradu po těch, kteří jménem státu způsobili škodu a stát ji musel zaplatit.

V mediálně známé brněnské kauze bylo obviněným kladeno za vinu, že kupčili s byty. Mezi obviněnými byl i Radim Suchánek, kterému Nejvyšší státní zastupitelství trestní věc zastavilo, že pro obvinění není dostatek důkazů. Už nyní je známo prohlášení Radima Suchánka, že bude požadovat náhradu škody po státu.“

V této souvislosti mi kladete následující otázky:

„1) Považujete alternativnost pouhé možnosti státu vymáhat regresně škody po osobách, které fakticky škodu za stát způsobily za dostatečnou právní úpravu? Neměla by být tato oblast upravena tak, že automaticky se musí zjišťovat kdo škodu státu způsobil a požadovat po něm regresní náhradu? Není tato úprava právě zdrojem mnoha škod, které stát zbytečně platí, protože se mimo jiné i státní zástupci a soudci regresních náhrad nebojí?

2) V konkrétní kauze údajného kupčení s byty v Brně chce ministerstvo postupovat jak? Za situace, kdy z pouhého spisu, bez dalšího dokazování, konstatovalo Nejvyšší státní zastupitelství, že je trestní stíhání Radima Suchánka nezákonné, tak je už nyní jasné, že dozorující státní zástupkyně Petra Lastovecká si řádně své povinnosti neplnila. Máte zato, že její postup byl v souladu s jejími povinnostmi, budete zvažovat podávat kárnou žalobu, požadovat regresní náhradu za škody, které způsobil?

3) Pochybení soudce, nebo státního zástupce je mnohdy podobné pochybení lékaře, který svou nedbalostí poškodil zdraví pacientovi. Lékaři jsou za svoji nedbalost často i trestně stíhání, odsouzení k zákazu činnosti v oboru. Život nezákonně trestně stíhaného člověka je ale často zničen stejně jako v případech poškození zdraví neodpovědným lékařem. Nemáte zato, že by v případě pochybení, které mělo za následek nezákonné poškození života obviněných osob, mělo následovat automaticky kárné řízení odpovědných osob, které by měly svůj postup obhajovat před kárným senátem? “.

Vážená paní poslankyně, úvodem jen konstatuji, že podle platné a účinné právní úpravy Ministerstvo spravedlnosti dohled nad soustavou státního zastupitelství nevykonává a nedisponuje tudíž ani elektronickými systémy, z nichž lze informace ohledně činnosti státních zastupitelství získat. **Jediný způsob, jak mohu dostat své ústavní povinnosti podle čl. 53 odst. 2 Ústavy, je žádost ministra spravedlnosti** podle § 13 odst. 1 zákona č. 283/1993, o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, kdy mohu požádat kterékoli státní zastupitelství o informaci o stavu řízení v každé věci, v níž je státní zastupitelství činné, pokud takovou informaci potřebuji jako člen vlády.

Na základě uvedeného zákonného oprávnění jsem se v kontextu se svojí ústavní povinností člena vlády Vám do 30 dnů odpovědět, obrátil **na Vrchní státní zastupitelství v Olomouci a Nejvyšší státní zastupitelství.**

K bodu 1)

Podle současné platné a účinné právní úpravy podle § 17 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich

činnosti (notářský řád), platí, že: „Nahradil-li stát škodu, která vznikla z nezákonného rozhodnutí nebo z nesprávného úředního postupu, na nichž se podílel soudce nebo státní zástupce, nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, může požadovat regresní úhradu pouze tehdy, pokud byla vina soudce nebo státního zástupce zjištěna v kárném nebo trestním řízení.“. K Vašemu dotazu si tedy dovoluji uvést, že o odpovědnosti dozorové státní zástupkyně ve formě **regresní úhrady škody lze uvažovat pouze tehdy, pokud bude její zavinění prokázáno v trestním či kárném řízení**; v ostatních případech je regres vyloučen a náklady ponese v plném rozsahu stát, tedy **daňoví poplatníci**. Vyplacená náhrada škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem **každoročně stoupá**. V loňském roce byl zaznamenán dramatický nárůst oproti létům minulým. Jen v případě náhrady za zastupování v trestním řízení, které bylo nezákonné, bylo v loňském roce vyplaceno **téměř 55 mil. Kč, což je téměř 40% nárůst oproti předchozímu roku**. Vyplacené zadostiučinění za nemajetkovou újmu v loňském roce **dosáhlo více jak 46 mil. Kč, což je více jak 60% nárůst oproti předchozímu roku**. V meziročním srovnání vyplaceného odškodnění za nezákonná trestní stíhání došlo **k 48% navýšení na 108 mil Kč**.

Pro dokreslení pak uvádím, že za posledních 10 let, tedy od roku 2012, bylo za nezákonná trestní stíhání **vyplaceno více jak 787 mil. Kč**. Pokud bychom navíc kvantifikovali i kompletní náklady ze strany státu (vynaložené platy na úředníky, soudce, administrativu, materiální a technické vybavení, provozní výdaje apod.), dostali bychom se **na částku vysoce převyšující jednu miliardu**, kterou platí stát prostřednictvím zdejšího úřadu ze státního rozpočtu, tedy z kapes daňových poplatníků. Uvedené prostředky daňových poplatníků by nebyly vůbec vynaloženy, **pokud by orgány činné v trestním řízení dostaly svým zákonným povinností, striktně dbaly litery zákona a judikatury vrcholných soudů, a to již ve fázi prověřování**.

Závěrem k této otázce pak uvádím, že v současné době dokončuji novelu zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, která by mimo jiné měla posílit odpovědnost ve vztahu k regresivním úhradám podle § 17 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), kdy by titulem k regresivní úhradě byla i výtka, tedy nižší forma kárného opatření.

K bodu 2) a 3)

Nejvyšší státní zástupce ve svém vyjádření mimo jiné uvedl: „*Usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu vydává v přípravném řízení zpravidla policejní orgán (cit.) „Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala*

určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného...“. Je zřejmé, že v důsledku tohoto úkonu se z osoby podezřelé ze spáchání trestného činu stává osoba obviněná, což může znamenat vážný zásah do jejího osobního i pracovního života, zejména v případě medializace případu.“. Nejvyšší státní zástupce pak dále uvedl, že: „Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (odboru závažné hospodářské a finanční kriminality) na základě stížností dvou obviněných osob (v trestní věci vedené u Vrchního státního zastupitelství v Olomouci pod sp. zn. 3 VZV 9/2022) a tří obviněných osob (v trestní věci vedené u Vrchního státního zastupitelství v Olomouci pod sp. zn. 3 VZV 7/2022) přezkoumal kompletní řízení, které bylo vedeno až do okamžiku podání stížností, a o stížnostech rozhodl tak, že ohledně čtyř osob (ve zmíněných dvou různých trestních věcech) zrušil napadené usnesení o zahájení trestního stíhání a jednu stížnost zamítl jako nedůvodnou, přičemž zkoumal, zda důvody pro zrušení usnesení neprospívají i osobám, které si stížnost nepodaly.“. Podle nejvyššího státního zástupce pak: „Vždy můžeme hovořit pouze o tom, zda důkazy a indicie potřebné pro zahájení trestního stíhání jsou v daný okamžik shromážděny v dostatečném množství, kvalitě a vypovídací hodnotě.“. Nejvyšší státní zástupce pak dále mimo jiné uvádí, že „Je pravdou, jak namítají někteří poslanci ve svých interpelacích, že stížnostní řízení vedené u Nejvyššího státního zastupitelství se neobešlo bez problémů organizačního rázu, když Nejvyššímu státnímu zastupitelství nebyl přes opakované žádosti předložen kompletní vyšetřovací spis.“. Pokud jde o pochybení dozorové státní zástupkyně, uvedl nejvyšší státní zástupce k tomu mimo jiné, že „...byly popsány nedostatky při předkládání spisů dozorové státní zástupkyni vytknuty a osobně projednány s vrchním státním zástupcem v Olomouci. Ze své strany proto tato pochybení považují tímto za vyřízená.“.

Vrchní státní zástupce v Olomouci se k otázce trestního stíhání, kdy byl se zahájením tohoto stíhání vysloven souhlas státního zástupce, mimo jiné vyjádřil tak, že: „**Pochopitelně zcela s Vámi souhlasím v tom směru, že ve vazebních věcech a zejména v těch, v nichž došlo k zahájení trestního stíhání s předchozím souhlasem státního zástupce, navíc státního zástupce vrchního státního zastupitelství by k takovým situacím nemělo docházet, nebo nejvýše jen ve zcela mimořádných případech. Pokud by u některého ze státních zástupců k takovému postupu, tedy rušení usnesení o zahájení trestního stíhání, k nimž dal daný státní zástupce pokyn či vyslovil souhlas, docházelo ze strany nadřízeného státního zástupce opakovaně ve vícero případech, jednalo by se dle mého názoru nikoli o systémové selhání, ale o selhání jednotlivce, případně o selhání vedoucího státního zástupce v jeho řídicí a kontrolní roli.**“.

Dále pak uvádím, že vrchní státní zástupce v Olomouci dále v činnosti dozorové státní zástupkyně, resp. jejich výrociích shledal ne úplně profesionální styl vyjadřování, přičemž mimo jiné reagoval tak, že: „**Vyjádření státní zástupkyně pronesené v průběhu prověřování, v době, kdy ještě nebylo o procesním ukončení prověřování rozhodnuto a znějící „Pracujeme společně s policií na tom, aby trestní stíhání mohlo být znovu zahájeno.“ považuji za ne zcela šťastné, a ne zcela profesionální, neboť mám obecně za to, že před vydáním rozhodnutí**

a jeho doručení dotčeným osobám, by nemělo být veřejně deklarováno, k jakému rozhodnutí řízení spěje. Z uvedeného důvodu jsem to s dozorující státní zástupkyní dne 14. 2. 2023 osobně projednal, kde jsem jí své stanovisko k takovému sdělení sdělil.“ K této věci pak dále nejvyšší státní zástupce mimo jiné uvedl, že: *„O zmíněném mediálním vyjadřování dozorové státní zástupkyně jsem opakovaně telefonicky hovořil s vrchním státním zástupcem v Olomouci Mgr. Radimem Daňhelem, který mi sdělil, že celou věc osobně projednal s JUDr. Petrou Lastoveckou a že toto projednání považuje za dostačující. S tímto jeho závěrem se ztotožňuji a v tuto chvíli, aniž bych znal podrobně aktuální stav řízení, nehodlám přijímat v této souvislosti žádná další opatření. Znovu však opakuji, že o stížnosti proti případnému rozhodnutí o vyloučení z trestního řízení by rozhodoval státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, proto nemohu definitivně předjímat jeho možné stanovisko. V obecné rovině dodávám, že na případně zjištěné nedostatky v postupu státního zástupce či při vyřizování stížnosti na jeho chování (do této kategorie lze zařadit i mediální vyjadřování) reaguje vedoucí státní zástupce po vyhodnocení míry závažnosti vhodnými opatřeními k nápravě, mezi která patří tzv. manažerské nástroje v užším smyslu, které zahrnují veškeré neformální formy opatření – slovy judikatury Nejvyššího správního soudu (zejm. sp. zn. 9 As 79/2016) – jako „zdvižený prst, či obočí“. Rozumí se tím forma osobního projednání, upozornění, domluvy apod.“*

Závěrem pak podotýkám, že za zničené životy nezákonně stíhaných osob nezřídka mohou nezákonné úniku informací z trestního řízení, **které vnímám jako jedno z největších ohrožení právního státu a pošlapávání presumpce nevinny**. Presumpce nevinny je jedním ze stěžejních principů právního státu, pročež považuji za naprosto nezbytné, aby se na obviněného v rámci trestního nebo přestupkového řízení nahlíželo jako na nevinného, dokud není pravomocně rozhodnuto o jeho vině. Presumpce nevinny musí být striktně a důsledně dodržována tím spíše, pokud bylo teprve zahájeno trestní stíhání. Samotné trestní řízení v této věci tak stojí teprve na samém počátku vyšetřování. V takové situaci, ostatně jako v kterémkoli trestním řízení, je naprosto vyloučeno, aby byl princip presumpce nevinny tímto způsobem jakkoli pošlapáván. Je nutno proto apelovat na orgány činné v trestním řízení, aby vždy důsledně respektovaly jednu ze stěžejních zásad trestního řízení, která je nepostradatelná pro fungování právního státu vůbec.

Velmi mne znepokojuje informování veřejnosti o věcech, o kterých se informovat nesmí. Nezákonná indiskrece může zasáhnout do práva na svobodnou volbu zástupců lidí, občanů a tím i ústavní právo na spravedlivý proces a na zastoupení. Trvám na tom, že když zákon říká, že přípravné řízení je neveřejné, tak má být neveřejné. Proto je problematika nezákonného nakládání s písemnostmi v trestním řízení předmětem diskusí na Ministerstvu spravedlnosti. Problematika úniků informací z trestních řízení představovala důležitý bod na jednání výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny v lednu letošního roku. Debata byla systémová a bylo mimo jiné projednáváno, zda stávající právní úprava dostatečně zabraňuje tomu, aby docházelo k systémové likvidaci vybraných osob (zdaleka nejen z oblasti veřejného

života) na základě uniklých informací do médií. V této souvislosti také zdůrazňuji, že mediálnímu lynči jsou mnohdy vystavováni nezákonně stíhaní či dokonce pouze prověřování jedinci, kteří nakonec nejsou ani obviněni, což dokazuje nespočet případů veřejně činných osob. V nejednom případě tak došlo k porušení práv garantovaných Listinou základních práv a svobod, konkrétně se jedná o právo na spravedlivý proces. Také bylo zasaženo do lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti.

S úctou

Vážená paní
Ing. Zuzana Ožanová
poslankyně
Poslanecká sněmovna
Parlament České republiky
Sněmovní 4
118 26 Praha 1